

Biomarkkerilaboratorio
Aivotutkimusyksikkö
Itä-Suomen yliopisto
Yliopistonrinne 3
70210 Kuopio

16.4.2026

USEIN KYSYTTYJÄ KYSYMYKSIÄ pTau181 ANALYTIIKASTA

Näytteenotto ja lähetys

K: Voiko pTau181 mitata seerumista / likvorista / kokoverestä / jne?

V: pTau181 mitataan vain EDTA-plasmanäytteestä.

K: Laboratorion ohjeessa sanotaan, että näyte otetaan K2-EDTA-putkeen. Voiko käyttää K3-EDTA-putkea?

V: K3-EDTA-putki käy myös.

K: Tarvitseeko näyte lähettää 4 ml:n putkessa, voiko näytteen lähettää muussa putkessa?

V: Muut putket käyvät, putkimateriaali mieluiten polypropyleeni (ei ehdoton vaatimus).

K: Näytettä on säilytetty jääkaapissa 3 vrk, kannattaako sitä enää lähettää analysoitavaksi?

V: Suositellaan otettavaksi uusi plasmanäyte.

K: Kuinka pitkään näytteenottoputkea voi säilyttää erottelematta?

V: Fuugaus ja erottelu viimeistään 24 h näytteenotosta.

K: Kuinka pitkään näytettä voi säilyttää -20°C?

V: Valmistajan ohjeiden mukaan 3 kk.

K: Voiko samasta EDTA-plasmanäytteestä tehdä useampia verimerkkiaineita esim. pTau181, pTau217 ja neurofilamentti?

V: Kyllä voi, näyte 1 ml riittää kaikkiin kolmeen. Tarvitaan erilliset tutkimuspyyntölomakkeet kaikkiin analyyseihin.

K: Vaikuttaako paasto pTau181-tuloksiin?

V: Käytössämme olevalle menetelmälle ei ole julkaistua tietoa paaston vaikutuksesta. Muilla immunokemiallisilla menetelmillä paastolla ei ole havaittu merkittävää vaikutusta.

K: Vaikuttaako vuorokaudenaika pTau181-tuloksiin?

V: Vuorokaudenajalla ei ole merkittävää vaikutusta.

K: Voidaanko hemolyyttiset näytteet mitata?

V: Lievästi hemolyyttiset näytteet voidaan mitata.

K: Miten lipemia tai ikterus vaikuttavat tuloksiin?

V: Lipemialla ja ikteruksella ei ole merkittävää vaikutusta tällä hetkellä käytössämme olevalla menetelmällä mitattuihin pTau181-tuloksiin.

Kliiniset kysymykset

K: Mitä uusi veritesti mittaa ja miten se liittyy Alzheimerin tautiin?

V: Kyseessä on Alzheimerin taudissa aivoissa lisääntyvä Tau-proteiinin fosforyloitu muoto pTau181. Tätä proteiinia pääsee pieniä määriä aivoista verenkiertoon, ja sitä pystytään mittaamaan uusilla herkillä menetelmillä. Plasman pTau181-tutkimuksella on erinomainen negatiivinen ennustearvo: negatiivinen testitulostulos vastaa nykykäsityksen mukaan tarkkuudeltaan negatiivista amyloidi PET kuvantamistulosta ja viittaa siihen, että potilaan kognitiivinen heikentyminen ei todennäköisesti johdu Alzheimerin taudista.

K: Mitä kautta testin voi tilata?

V: Olemme analyysilaboratorio ja palvelemme kliinisiä laboratorioita, joten emme voi opastaa yksityishenkilöitä. Veritestiä pTau181 ei suositella oireettomille, vaan henkilöllä tulee olla tutkimuksilla todettuja ongelmia muistissa tai tiedonkäsittelyssä. Lisäksi pTau181-tuloksen tulkintaan tarvitaan kliininen kokonaiskuva ja neurologista asiantuntemusta.

K: Mitä hyötyä testistä on Alzheimerin taudin diagnostiikassa?

V: Plasman pTau181:n määrittystä voidaan hyödyntää Alzheimerin taudin poissulkemisen tukena vähintään 55-vuotiailla henkilöillä, joilla on merkkejä kognitiivisesta heikentymisestä. Testin tilaamisesta päättää hoitava lääkäri, ja tulos tulee aina arvioida yhdessä muun potilaasta saatavan tiedon kanssa.

K: Voiko testiä käyttää muiden neurologisten sairauksien diagnostiikassa?

V: Ei, kyseessä on Alzheimerin taudille spesifinen testi.

K: Testiä ei suositella alle 55-vuotiaille henkilöille. Miksi näin on?

V: Testin käytöstä ja toiminnasta ei ole kokemusta alle 55-vuotiailla.

K: Vaikuttaako munuaisten vajaatoiminta tulokseen?

V: Vaikea munuaisten vajaatoiminta nostaa pTau181-tulosta, lievällä vajaatoiminnalla ei ole merkittävää vaikutusta. Munuaissairaus tulee joka tapauksessa huomioida tulosten tulkinnessa.

K: Nouseeko pTau181 iän mukana?

V: Terveillä henkilöillä nousua ei yleensä tapahdu. Alzheimerin tautia sairastavilla pTau181-tulos nousee taudin edetessä.